

Załącznik
do Uchwały Nr XLIX/340/22
Rady Powiatu w Piotrkowie Trybunalskim
z dnia 25 kwietnia 2022 r.

**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W POWIECIE PIOTRKOWSKIM
NA LATA 2022 – 2025**

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	3
1. Przemoc w rodzinie w dokumentach prawnych.....	8
2. Analiza ryzyka przemocy na terenie powiatu piotrkowskiego.....	13
3. Diagnoza zjawiska przemocy oraz realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w powiecie piotrkowskim.....	14
3.1. Funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych.....	14
3.2. Realizacja Gminnych Programów Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.....	19
4. Diagnoza dostępności pomocy i specjalistycznego wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.....	20
4.1. Dostępność do poradnictwa medycznego na terenie powiatu piotrkowskiego.....	20
4.2. Dostępność do poradnictwa psychologicznego na terenie powiatu piotrkowskiego.....	22
4.3. Wsparcie w kryzysie dla osób doświadczających przemocy w rodzinie w powiecie piotrkowskim.....	24
4.4. Pomoc w zakresie ochrony przed dalszym krzywdzeniem.....	25
5. Sprawozdanie z realizacji powiatowego programu przeciwdziałania przemocy oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, szkole i środowisku lokalnym na lata 2018-2021.....	27
6. Wnioski i kierunki oddziaływań w zakresie przeciwdziałania przemocy w powiecie piotrkowskim.....	31
7. Cele i zadania powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2022-2025.....	32
8. Źródła finansowania programu.....	33
9. Monitoring i ewaluacja programu.....	34
10. Zakończenie.....	35

WSTĘP

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piotrkowie Trybunalskim jest jednostką odpowiedzialną za realizację zadań własnych samorządu powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Działania te realizowane są w oparciu o ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Na podstawie zapisów art. 6 ww. ustawy do zadań własnych powiatu należy w szczególności opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022 – 2025 stanowi kontynuację i modyfikację działań podejmowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piotrkowie Trybunalskim w ramach Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie obowiązującego w latach 2018 – 2021. Program jest wyrazem interdyscyplinarnego i systemowego podejścia do zjawiska przemocy domowej oraz integracji instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie temu zjawisku na terenie powiatu piotrkowskiego. Realizacja działań w ramach Programu powinna w istotny sposób przyczynić się do wzrostu świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i skutecznego radzenia sobie w sytuacjach jej wystąpienia.

Głównym celem niniejszego Programu jest zwiększenie skuteczności działań podejmowanych w obszarze przeciwdziałania przemocy oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w powiecie piotrkowskim. Program powstał w oparciu o diagnozę zjawiska przemocy w rodzinie na terenie powiatu piotrkowskiego.

Zjawisko przemocy w rodzinie jest ważnym problemem społecznym. Ofiarami przemocy są głównie kobiety i dzieci, choć często dotyczy ona również osób starszych i niepełnosprawnych. Przemoc jest zjawiskiem demokratycznym w odniesieniu do grup społecznych, występuje we wszystkich warunkach społeczno – ekonomicznych, niezależnie od poziomu wykształcenia, czy też sytuacji materialnej.

W Polsce problematyka przemocy w rodzinie została dostrzeżona w połowie lat 90- tych XX wieku. W wyniku działalności podmiotów zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w dniu 3 lipca 1995 roku rozpoczęła działalność Niebieska Linia – ogólnopolski telefon zaufania dla osób doświadczających przemocy. W grudniu 1996 roku na Ogólnopolskiej Konferencji „Przeciw Przemocy” zainicjowano działalność Ogólnopolskiego Porozumienia Osób, Organizacji i Instytucji Pomagających Ofiarom Przemocy „Niebieska Linia”. Kolejnym ważnym krokiem na rzecz przeciwdziałania przemocy oraz rozwiązywania problemów związanych z jej występowaniem było zarządzenie Komendanta Głównego Policji z listopada 1998 roku dotyczące stosowania przez funkcjonariuszy policji procedury „Niebieskiej Karty” w przypadku stwierdzenia przemocy. We wrześniu 1999 roku Ministerstwo Sprawiedliwości opracowało Polską Kartę Praw Ofiary mającą na celu poprawę sytuacji osób pokrzywdzonych. Jednak najbardziej znaczącym krokiem było uchwalenie przez Sejm RP ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w dniu 29 lipca 2005 roku.

Definicje problemu przemocy w rodzinie są różnorodne. W literaturze przedmiotu można spotkać się z takimi terminami jak: przemoc domowa, przemoc rodzinna, wewnątrzrodzinna. Najczęściej przemoc

w rodzinie definiuje się jako wszelkie zachowania naruszające wolność osobistą jednostki, nieliczenie się z jej dobrem. Przy czym konieczne jest spełnienie dwóch warunków: po pierwsze przemoc służy przede wszystkim realizacji celów jednostki, która ją stosuje, po drugie jest ona działaniem możliwym wtedy, kiedy istnieje nierównowaga sił, jest nadużyciem własnej przewagi fizycznej lub społecznej po to, aby wymusić na drugim człowieku określone zachowanie.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) przemoc definiuje jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny (rozumianych jako osoby najbliższe w rozumieniu art. 115 § 11 Kodeksu karnego, tj. małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu) oraz innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się m.in. tym, że:

- **jest intencjonalna** – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary,
- **siły są nierównomierne** – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą; ofiara jest słabsza a sprawca silniejszy,
- **narusza prawa i dobra osobiste** – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.),
- **powoduje cierpienie i ból** – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody; doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Wobec zjawiska przemocy narosło wiele negatywnych stereotypów. W potocznej opinii problem dotyka rodzin z problemem alkoholowym, dysfunkcyjnych, ubogich, beneficjentów pomocy społecznej. W rzeczywistości dotyczy jednak wszystkich rodzin niezależnie od ich dochodu i statusu społecznego. Niejednokrotnie występuje w tzw. „dobrych rodzinach”, a jej formy są bardzo zróżnicowane. Należy podkreślić, że bez względu na formę powoduje trwałe i nieodwracalne szkody w sferze osobistej ofiary, jak również ma negatywne skutki społeczne.

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy i dokonywać się przy pomocy różnych instrumentów:

- **przemoc fizyczna** (naruszanie nietykalności fizycznej) – celowe uszkodzenie ciała poprzez popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, wykręcanie rąk, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, rzucanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy itp. Skutkiem przemocy fizycznej mogą być złamania, siniaki, rany cięte, poparzenia, obrażenia wewnętrzne,

- **zaniedbanie** (naruszenie obowiązku opieki ze strony osób bliskich) – brak zaspokajania podstawowych potrzeb materialnych i emocjonalnych, np. niezapewnianie odpowiedniego jedzenia, ubrań, schronienia, opieki medycznej, bezpieczeństwa,
- **przemoc psychiczna/emocjonalna** (naruszenie godności osobistej) – powtarzające się poniżanie i ośmieszanie, wciąganie w konflikty, manipulowanie dla własnych celów, brak odpowiedniego wsparcia, uwagi, wymagania i oczekiwania, którym nie można sprostać, np. wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb itp.,
- **przemoc seksualna** (naruszanie intymności) – wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.,
- **przemoc ekonomiczna** (naruszanie własności) – odbieranie zarobionych pieniędzy, rzeczy osobistych, niszczenie mienia, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny itp.

Przemoc w rodzinie ma swoją specyficzną, powtarzalną dynamikę, która charakteryzuje się pojawianiem się następujących po sobie cykli przemocy. Twórcą Teorii Cykli Przemocy jest Leonora E. Walker, która badając ofiary doznające przemocy w rodzinie odkryła pewne cyklicznie pojawiające się zdarzenia. Cykl przemocy składa się z trzech następujących po sobie faz.

Faza narastania napięcia

Początkiem cyklu jest zwykle wyczuwalny wzrost napięcia oraz nasilające się sytuacje konfliktowe. Osoba stosująca przemoc jest stale poirytowana, napięta, często robi awantury z byle powodu, prowokuje kłótnie. Reakcjami ofiar przemocy na taką sytuację w domu jest najczęściej uspokajanie atmosfery, spełnianie wszelkich zachcianek, przeproszanie sprawcy „na wszelki wypadek”.

Faza gwałtowej przemocy

W tej fazie osoba stosująca przemoc staje się gwałtowna, wpada w szał. Eksplozję wywołuje zazwyczaj jakiś drobiazg, np. lekkie opóźnienie posiłku. Skutki użytej przemocy mogą być różne – podbite oko, połamane kości, obrażenia wewnętrzne, siniaki, śmierć. Najczęściej w tej fazie ofiary decydują się wezwać policję lub szukać pomocy gdzie indziej, np. w opiece społecznej. Po zakończeniu wybuchu przemocy ofiara jest w stanie szoku, nie może uwierzyć, że to się naprawdę stało, odczuwa wstyd i przerażenie, jest oszołomiona, staje się apatyczna, traci ochotę do życia, odczuwa złość i bezradność.

Faza miodowego miesiąca

To faza skruchy i okazywania miłości. Sprawca szczerze żałuje tego, co zrobił, okazuje skruchę i obiecuje, że to się nigdy nie powtórzy. Stara się znaleźć jakieś wytłumaczenie dla tego, co zrobił i przekonuje ofiarę, że to był jednorazowy, wyjątkowy incydent, który już się nigdy nie zdarzy. Staje się znowu podobny do tego,

jaki był na początku znajomości. Przynosi kwiaty, prezenty, zachowuje się jakby przemoc nigdy nie miała miejsca. Rozmawia z ofiarą, dzieli się swoimi przeżyciami, obiecuje, że nigdy już jej nie skrzywdzi. Dbą o ofiarę, spędza z nią czas i utrzymuje bardzo satysfakcjonujące kontakty seksualne. Sprawca i ofiara zachowują się jak świeżo zakochana para. Ofiara zaczyna wierzyć w to, że partner się zmienił i że przemoc była jedynie incydentem. Jednak faza miodowego miesiąca przemija. Po jakimś czasie napięcie znowu powraca i cały cykl przemocy powtarza się. Prawdziwe zagrożenie, jakie niesie ze sobą faza miodowego miesiąca, jest związane z tym, że przemoc w następnym cyklu jest zazwyczaj gwałtowniejsza. Cykliczność przemocy sprawia, że ofiarom trudno jest podjąć działania mające na celu zatrzymanie przemocy.

Oprócz bezpośrednich konsekwencji zdrowotnych przemoc może wywoływać również skutki w postaci problemów psychicznych i nieść za sobą koszty ekonomiczne i społeczne. Osoby, które przez dłuższy czas doświadczają przemocy fizycznej, emocjonalnej, ekonomicznej lub seksualnej charakteryzują się:

- niską samoocena,
- wykształceniem biernych mechanizmów radzenia sobie z przemocą,
- wysoką zależnością emocjonalną od swoich partnerów; są podporządkowane sprawcy, odczuwają w stosunku do niego ambiwalentne poczucie lojalności,
- podwyższonym niepokojem i depresją,
- izolacją społeczną,
- ofiary mają poczucie winy za to, co dzieje się w ich związku,
- często nadużywają alkoholu, środków przeciwbólowych, leków, a nawet narkotyków,
- zapadają na choroby związane z przebywaniem w długotrwałym stresie.

Negatywnych skutków przemocy w rodzinie doświadczają także dzieci, które niejednokrotnie są świadkami przemocy. Istnieje ryzyko wystąpienia u nich problemów emocjonalnych i związanych z zachowaniem, takich jak:

- odczuwanie niepokoju,
- depresja,
- samouszkodzenia,
- osłabienie koncentracji objawiające się np. osiągnięciem niskich wyników w szkole,
- pogorszenie samopoczucia,
- nieposłuszeństwo,
- agresja wobec otoczenia,
- występowanie koszmarów sennych,
- moczenia nocne,
- pojawienie się dolegliwości fizycznych będących skutkiem stresu psychologicznego.

U dzieci będących świadkami przemocy domowej zwiększa się ryzyko pojawienia się w przyszłości problemów związanych ze zdrowiem psychicznym. Istnieje też zwiększone prawdopodobieństwo, że takie dzieci będą częściej sięgały po alkohol i stosowały przemoc wobec swoich partnerów.

1. PRZEMOC W RODZINIE W DOKUMENTACH PRAWNYCH

Przemoc w rodzinie ujmowana w kontekście łamania praw człowieka jako ważny problem społeczny znalazła odzwierciedlenie w wielu dokumentach międzynarodowych zalecających podejmowanie wszelkich niezbędnych działań w celu eliminacji przemocy i ochrony ofiar. Należą do nich m. in.:

- Karta Narodów Zjednoczonych z 1945 roku,
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka z 1948 roku,
- Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych z 1966 roku,
- Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet z 1979 roku,
- Deklaracja Wiedeńska z 1993 roku,
- Deklaracja o eliminacji przemocy wobec kobiet z 1993 roku,
- Deklaracja Pekńska z 1995 roku,
- Konwencja o Prawach Dziecka z 1989 roku,
- Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej z 2000 roku,
- Rekomendacja Komitetu Ministrów Rady Europy nr R(85)4 w sprawie przemocy domowej z 26 marca 1985 roku,
- Rekomendacja Komitetu Ministrów Rady Europy nr R(90)2 w sprawie reakcji społecznych na przemoc w rodzinie z 15 stycznia 1990 roku,
- Rekomendacja Rady Europy 1450(2000) dotycząca przemocy wobec kobiet w Europie,
- Rekomendacja Komitetu Ministrów Rady Europy Rec.(2002)5 w sprawie ochrony kobiet przed przemocą z 30 kwietnia 2002 roku,
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie obecnej sytuacji oraz przyszłych działań w zakresie zwalczania przemocy wobec kobiet (2004/2220(INI)),
- Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie przemocy domowej wobec kobiet (2006/C 110/15),
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/99/UE z dnia 13 grudnia 2011 roku w sprawie europejskiego nakazu ochrony (w sprawach karnych) (Dz. Urz. UE L 338 z 21.12.2011, s.2),
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 roku w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej zastępująca decyzję ramową Rady 2004/68/WSiSW (Dz. Urz. UE L 335 17.12.2011, s.1),
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE z dnia 5 kwietnia 2011 roku w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar (Dz. Urz. UE L 101 z 15.04.2011, s.1),
- Program sztokholmski przyjęty w dniach 10 – 11 grudnia 2009 roku,
- Konwencja o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (ratyfikowana przez Polskę w dniu 13 kwietnia 2015 roku).

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie swoje podstawy prawne ma przede wszystkim w ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, zwanej dalej „ustawą”. Ustawa określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób doznających przemocy w rodzinie oraz osób stosujących przemoc. Ustawa zobowiązuje gminy i powiaty m.in. do tworzenia własnych programów przeciwdziałania przemocy domowej, prowadzenia poradnictwa, interwencji kryzysowej, prowadzenia ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy oraz prowadzenia programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy.

Inne krajowe akty prawne niezbędne do realizacji Programu to:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. 1997, Nr 78, poz. 483 ze zm.).

Konstytucja RP gwarantuje ochronę osób, w tym dzieci, przed przemocą: „Nikt nie może być poddany torturom ani okrutnemu, nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu i karaniu. Zakazuje się stosowania kar cielesnych” (art. 40). „Każdy ma prawo do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym” (art. 47). „Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych” (art. 71 pkt. 1). „Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych. W toku ustalania praw dziecka organy władzy publicznej oraz osoby odpowiedzialne za dziecko są obowiązane do wysłuchania i w miarę możliwości uwzględnienia zdania dziecka. Konstytucja określa kompetencje i sposób powoływania Rzecznika Praw Dziecka” (art. 72).

- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2022.

Zadaniem Programu jest wprowadzenie w życie szerokiego spektrum działań mających na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy w rodzinie, jak i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w udzielaniu pomocy ofiarom przemocy domowej, a także w podejmowaniu odpowiednich działań wobec sprawców. Program powstał we współpracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych, Ministerstwem Sprawiedliwości, Ministerstwem Zdrowia i Ministerstwem Edukacji Narodowej. Wyznaczono działania, które należy podjąć w zakresie profilaktyki i informowania opinii publicznej, interwencji w przypadku już zaistniałej przemocy, pomocy terapeutycznej ofiarom przemocy oraz oddziaływań na sprawców przemocy. Każde z tych działań zostało przypisane konkretnym organizacjom i instytucjom odpowiedzialnym za jego realizację.

- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. 2020 poz. 1359).

Kodeks reguluje sytuację osób doznających przemocy w rodzinie w następującym zakresie:

- obowiązek rodziców do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka (art. 141),
- warunki orzekania separacji i rozwodu (art. 56, 61),
- orzekanie o winie w rozkładzie pożycia małżeńskiego (art. 57),
- rozstrzygnięcie o władzy rodzicielskiej (art. 58 § 1),
- sposób korzystania ze wspólnego mieszkania w przypadku rozwodu (art. 58 § 2),
- warunki żądania od rozwiedzionego małżonka środków na utrzymanie (art. 60).
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku – Kodeks karny (Dz. U. 2021, poz. 2345 ze zm.).

Przemoc w rodzinie została opisana w Kodeksie karnym jako przestępstwo znęcania się psychicznego lub fizycznego nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan fizyczny lub psychiczny (art. 207). Znęcanie się musi mieć charakter wielokrotny, powtarzalny, wyjątkowo może to być również działanie jednorazowe, lecz intensywne i rozciągnięte w czasie. Jeśli zachowanie jednorazowe nie posiada powyższych cech, traktowane jest jako inne przestępstwo, np. naruszenie nietykalności, spowodowanie uszczerbku na zdrowiu, czy groźba karalna. Zaniechanie określonego działania przez sprawcę także może rodzic dla niego odpowiedzialność karną. Zaś do zaistnienia przestępstwa znęcania wystarczy, że sprawca dopuszcza się tylko jednego z rodzajów przemocy (tzn. psychicznej albo fizycznej). Również wymuszanie współżycia seksualnego, w tym także gwałt w małżeństwie, jest przestępstwem i sprawca może tu odpowiadać z art. 197 k.k.

Inne przestępstwa z Kodeksu karnego dotyczące przemocy:

- zmuszanie do określonych zachowań (art. 191 k.k.),
- uporczywe uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego (art. 209 k.k.),
- kradzież i kradzież z włamaniem na szkodę osoby najbliższej (art. 278 i 279 k.k.),
- naruszenie nietykalności cielesnej (art. 217 k.k.),
- porzucenie małoletniego lub osoby nieporadnej (art. 210 k.k.),
- uprowadzenie lub zatrzymanie małoletniego wbrew woli osoby powołanej do opieki (art. 211 k.k.),
- pozostawianie osoby, względem której jest się zobowiązanym do opieki, w sytuacjach zagrażających jej życiu lub zdrowiu (art. 160 k.k.),
- dopuszczenie się czynu lubieżnego wobec osoby poniżej 15 roku życia (art. 200 k.k.),
- groźby popełnienia przestępstwa na szkodę najbliższych (art. 190 k.k.),
- nakłanianie i zmuszanie do czynów nierządnych przy wykorzystaniu stosunku zależności (art. 199 k.k.),
- obcowanie płciowe w stosunku do wstępnego, zstępnego, przysposobionego, przysposabiającego, brata lub siostry (art. 201 k.k.),
- rozpijanie małoletniego (art. 208 k.k.),
- niszczenie mienia (art. 288 k.k.),

- zniewaga (art. 216 k.k.),
- uszkodzenie ciała (art. 156 i 157 k.k.).
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021, poz. 2268 ze zm.),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2021, poz. 1119 ze zm.),
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 1990 r., Nr 30, poz. 179 ze zm.)
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. 1991 r. poz. 425, ze zm.)
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia z dnia 11 października 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie (Dz. U. 2019, poz. 2080),
- Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych (Dz. U. 2020, poz. 167),
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 czerwca 2003 roku w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania uprawnień i obowiązków kuratorów sądowych (Dz. U. 2014, poz. 989),
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 czerwca 2021 r. w sprawie Zespołu Monitorującego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (Dz. U. 2021, Nr 1107),
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne (Dz. U. 2011, Nr 50 poz. 259),
- Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. 2011, Nr 209, poz. 1245).

Dokumentem określającym obszary poszczególnych dziedzin życia powiatu, w tym społecznego, mającym bezpośredni i pośredni wpływ na rozwiązywanie problemów społecznych jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie na lata 2021-2030 (Uchwała Nr XLV/315/21 Rady Powiatu w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 20 grudnia 2021 r.). Zgodnie z art. 6 ustawy zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego.

Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,

- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2025 ma służyć przede wszystkim zwiększeniu skuteczności realizacji wyżej wymienionych zadań.

2. ANALIZA ZJAWISKA PRZEMOCY NA TERENIE POWIATU PIOTRKOWSKIEGO

Na terenie powiatu piotrkowskiego podejmowanych jest szereg działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Działania te podejmowane są głównie w oparciu o ustawę z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Pomimo relatywnie jasnej definicji i cech określających zjawisko przemocy w rodzinie można domniemywać, iż dane uzyskane z Komendy Miejskiej Policji w Piotrkowie Trybunalskim oraz z ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu piotrkowskiego są niedoszacowane ze względu na:

- lęk ofiary przed zemstą ze strony sprawcy,
- wstyd i upokorzenie ofiary, która często ma przekonanie, że przemoc dotyczy tylko jej osoby i gdyby była lepsza, ataki agresji nie występowałyby; osoba taka może myśleć, że nie zasługuje na żadną pomoc, że zasłużyła na swój los,
- zależność finansową od sprawcy przemocy; ofiara może być przekonana, że nie będzie w stanie sama utrzymywać rodziny,
- posiadanie błędnych przekonań, np. że w każdym małżeństwie istnieje przemoc i jest to sprawa rodzinna; osoba wierzy, że skutki przemocy są zbyt małe, by komukolwiek o tym mówić oraz ma nadzieję, że przemoc była incydentalna, a sam sprawca się zmieni,
- brak wiary w pomoc w przypadku, kiedy wcześniejsze działania instytucji były nieskuteczne,
- tradycję kulturowo-religijną, kiedy osoba chce utrzymać małżeństwo nawet za cenę cierpienia ze względu na wartości religijne lub tradycje kulturowe.¹

Należy pamiętać, że zjawisko przemocy w rodzinie jest zjawiskiem złożonym, które nie ma jednej przyczyny. Do przemocy dochodzi w wyniku współwystępowania i interakcji różnych czynników: społecznych, kulturowych i psychologicznych. Można mówić o elementach ryzyka, które zwiększają prawdopodobieństwo pojawienia się przemocy w rodzinie. Należą do nich m.in.:

- **normy społeczne i kulturowe** – przez wieki panowało przyzwolenie na przemoc w rodzinie,
- **przemoc w rodzinie pochodzenia** – przemoc może być przekazywana z pokolenia na pokolenie. Dziecko uczy się, że najszybszym i najskuteczniejszym sposobem rozwiązywania konfliktów jest przemoc, która wywołuje strach i powoduje bezwarunkowe podporządkowanie się osobie, która ją stosuje,
- **środowisko społeczne i warunki życia** – bezrobocie, trudna sytuacja materialna, złe warunki mieszkaniowe, poważna choroba w rodzinie mają silny i często negatywny wpływ na funkcjonowanie ludzi. Stres i frustracja towarzyszą ww. problemom i zwiększają łatwość wpadania w złość i gniew.
- uzależnienie/nadużywanie alkoholu i innych środków psychoaktywnych,
- **sprawca przemocy** – cechy jego osobowości, brak empatii, niskie poczucie własnej wartości, które może skutkować potrzebą kontrolowania partnera, autorytarne poglądy na role w rodzinie, przekonanie, że najlepszą metodą zdobycia szacunku najbliższych jest wywoływanie strachu i lęku, trudności w konstruktywnym rozwiązywaniu problemów, itp.

¹ Źródło: wybrane fragmenty Poradnika dla konsultantów "Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie" wydanego przez Instytut Psychologii Zdrowia, Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie "Niebieska Linia".

3. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY ORAZ REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W POWIECIE PIOTRKOWSKIM

Z analizy danych będących w posiadaniu Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (tabela nr 1) wynika, iż ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu piotrkowskiego najczęściej mierzą się z problemami w rodzinach związanymi z niepełnosprawnością, ubóstwem, bezrobociem, problemami wychowawczymi. Zjawiska te w sposób bezpośredni i/lub pośredni wywołują zjawisko przemocy w rodzinie. Programy społeczne wspierają finansowo rodziny z nieletnimi dziećmi, wobec czego problem z ubóstwem zmniejszył się, jednak nadal istnieje on, zwłaszcza wśród osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych.

Tabela 1. Liczba rodzin objętych pomocą ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu piotrkowskiego z podziałem na główne trudności w nich występujące (dane na dzień 30.04.2021 roku).

Rodzaj występujących w rodzinie trudności	Liczba rodzin
Uzależnienia	130
Ubóstwo	882
Wielodzietność (powyżej 3 dzieci)	160
Bezrobocie	644
Problemy wychowawcze	236
Niepełnosprawność	844
Ogółem	2752

Źródło: Dane statystyczne otrzymane z ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu piotrkowskiego

3.1. FUNKCJONOWANIE ZESPOŁÓW INTERDYSCYPLINARNYCH

W przypadkach powzięcia informacji o możliwym zjawisku występowania przemocy w rodzinie, zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia **mają obowiązek wszcząć procedurę „Niebieskiej Karty” przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A”**. Następnie oryginał winni przesłać do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego funkcjonującego w gminie.

Dane ankietowe wskazują, iż wszystkie gminy z terenu powiatu piotrkowskiego wywiązują się z obowiązku powołania i funkcjonowania zespołu interdyscyplinarnego. W skład zespołu obligatoryjnie wchodzi przedstawiciele:

- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,

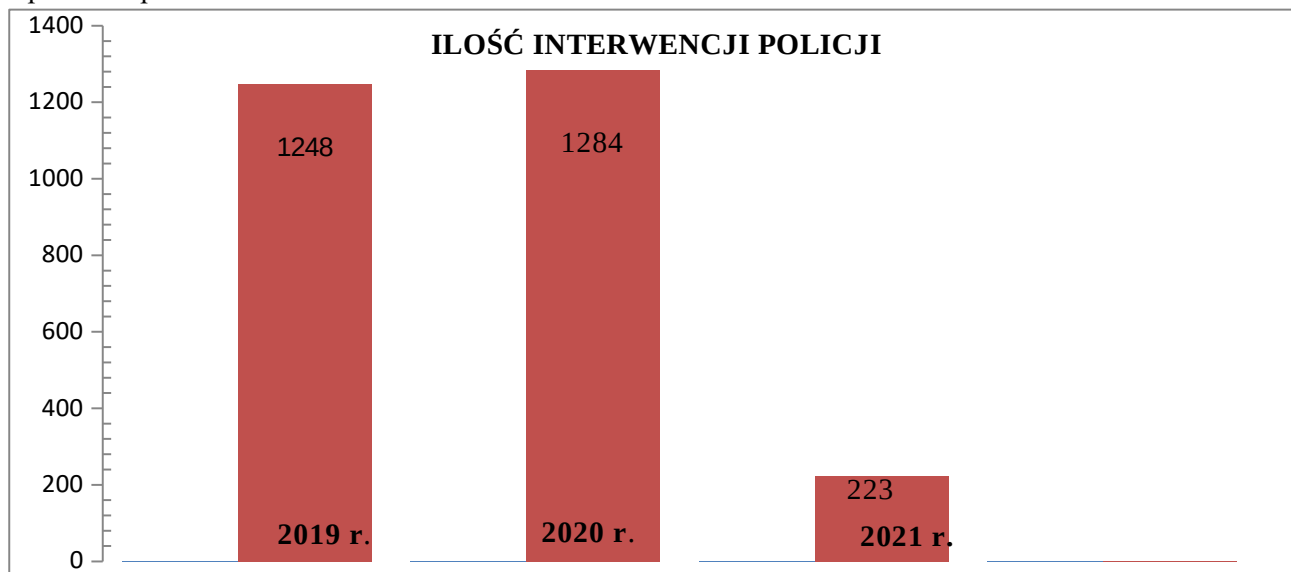
- policji,
- oświaty,
- ochrony zdrowia,
- organizacji pozarządowych,
- kuratorzy sądowi.

Dane uzyskane z ośrodków pomocy społecznej wskazują, iż zespoły zapraszają przedstawicieli ww. instytucji, jednak nie zawsze ich pracownicy uczestniczą w spotkaniach. Najrzadziej biorą w nich udział przedstawiciele prokuratury, ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych.

Celem zespołów interdyscyplinarnych jest działalność profilaktyczna i pomoc rodzinom w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych.

Aby lepiej zobrazować skalę zjawiska przemocy w rodzinie, należy przedstawić ilość interwencji policji związanej ze zgłaszaną przemocą w rodzinie na terenie wszystkich gmin naszego powiatu (wykres nr 1), które odbyły się w ciągu poszczególnych lat.

Wykres nr 1. Ilość interwencji policji w latach 2019-2021(I kwartał) w związku z przemocą w rodzinie w powiecie piotrkowskim.

Źródło: Dane statystyczne otrzymane z ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu piotrkowskiego

Narzędziem, które służy do weryfikacji i rozpoznania przemocy w rodzinie jest m.in. procedura Niebieskiej Karty. Realizacja procedury odbywa się w oparciu o zasadę współpracy między organizacjami i jednostkami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Analiza danych uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej pozwala zobrazować przybliżoną skalę zjawiska przemocy w rodzinie, w ostatnich latach na terenie poszczególnych gmin powiatu piotrkowskiego (tabele nr 2, 3, 4).

Tabela nr 2. Liczba „Niebieskich Kart” w poszczególnych gminach z terenu powiatu piotrkowskiego założonych w 2019 r.

	Ogółem w roku 2019	Gmina										
		Aleksan drów	Czarnocin	Gorzkwice	Grabica	Lęki Szlach.	Moszczenica	Ręczno	Rozprza	Sulejów	Wola Krzyszcz.	Wolbórz
Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieska Karta”	259	8	6	25	11	7	29	9	27	65	36	36
w tym:												
Liczba osób, co do których stosowana była przemoc	263	6	6	52	11	7	29	9	29	42	36	36
Liczba dzieci w rodzinach objętych procedurą NK	183	4	1	22	0	6	21	5	23	45	32	24

Źródło: Dane statystyczne otrzymane z ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu piotrkowskiego

Tabela nr 3. Liczba „Niebieskich Kart” w poszczególnych gminach z terenu powiatu piotrkowskiego założonych w 2020 r.

	Ogółem w roku 2020	Gmina										
		Aleksan drów	Czarnocin	Gorzkwice	Grabica	Lęki Szlach.	Moszczenica	Ręczno	Rozprza	Sulejów	Wola Krzyszcz.	Wolbórz
Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieska Karta”	254	4	10	22	8	9	43	6	34	54	21	43
w tym:												
Liczba osób, co do których stosowana była przemoc	269	4	12	48	8	10	43	6	37	36	22	43
Liczba dzieci w rodzinach objętych procedurą NK	178	2	8	13	0	8	16	10	37	33	16	35

Źródło: Dane statystyczne otrzymane z ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu piotrkowskiego

Tabela nr 4. Liczba „Niebieskich Kart” w poszczególnych gminach z terenu powiatu piotrkowskiego założonych w 2021 r. (I kwartał)

	Ogółem w roku 2021 (I kwartał)	Gmina										
		Aleksan drów	Czarnocin	Gorzkwice	Grabica	Lęki Szlach.	Moszczenica	Ręczno	Rozprza	Sulejów	Wola Krzyszcz.	Wolbórz
Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieska Karta”	101	2	3	7	1	2	11	4	6	42	3	20
w tym:												
Liczba osób, co do których stosowana była przemoc	112	2	3	12	1	2	11	4	6	48	3	20
Liczba dzieci w rodzinach objętych procedurą NK	98	7	1	1	0	4	7	5	4	54	0	15

Źródło: Dane statystyczne otrzymane z ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu piotrkowskiego

Powyższe tabele wskazują, iż liczba Niebieskich Kart w latach 2019-2020 na terenie poszczególnych gmin powiatu piotrkowskiego różniła się. Jest to istotne ze względu na specyficzną sytuację trwającą od marca 2020 roku, w której funkcjonowali mieszkańcy całego kraju, mianowicie sytuacji pandemii COVID-19. Zamknięte szkoły, przedszkola, uczelnie wyższe, a także wiele innych branż gospodarczych spowodowały, że wielu ludzi zmuszonych było pozostać w swoich domach. Pracownicy pomocy społecznej również ograniczali w tym czasie do minimum pracę w terenie; odwiedzali rodziny w miejscach ich zamieszkania tylko w sytuacji najwyższej konieczności. Analiza danych wskazuje, że w czasie pandemii w niektórych gminach powiatu piotrkowskiego wzrosła liczba zgłoszonych podejrzeń występowania przemocy w rodzinie (Czarnocin, Moszczenica, Rozprza, Wolbórz, Łęki Szlacheckie), w innych zaś zgłoszeń było mniej (Aleksandrów, Ręczno, Grabica, Gorzkowice, Sulejów, Wola Krzysztoporska).

Przeprowadzone badanie zjawiska przemocy w rodzinie w roku 2021 pozwala też sądzić, iż w dalszym ciągu procedurę Niebieskiej Karty najczęściej wszczynają funkcjonariusze policji oraz pracownicy ośrodków pomocy społecznej. Jest to zbieżne z danymi zawartymi w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2018-2021.

W latach 2019-2021 (I kwartał) do zespołów interdyscyplinarnych z terenu powiatu piotrkowskiego wpłynęła tylko jedna Niebieska Karta założona przez pracowników ochrony zdrowia. Pracownicy oświaty w tym okresie założyli 6 takich formularzy. Niestety brak wiedzy, obawa przed oceną społeczną, czy koniecznością uczestnictwa w ewentualnym postępowaniu sądowym są źródłem zaniedbań niektórych pracowników ww. instytucji w tym zakresie. Może mieć to również związek z brakiem właściwych szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach nauki zawodu, w tym wiedzy o odpowiedzialności karnej za zaniechanie podjęcia działań zapisanych w ustawie. Uzyskane dane pozwalają wnioskować, iż jest to obszar wymagający dalszych interdyscyplinarnych oddziaływań zmierzających do zwiększenia świadomości i kompetencji poszczególnych osób.

Tabela nr 5. Liczba Niebieskich Kart złożonych przez poszczególne instytucje

	2019	2020	2021(I kwartał)
Liczba Niebieskich Kart założonych we wszystkich gminach powiatu piotrkowskiego	220	206	49
w tym założonych przez:			
pomoc społeczną	20	25	5
policję	188	178	43
oświatę	3	2	1
ochronę zdrowia	1	0	0
GKRPA	4	1	0
inne służby, w tym psychologa PCPR w Piotrkowie Tryb.	4	0	0

Źródło: Dane statystyczne otrzymane z ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu piotrkowskiego

Zespoły interdyscyplinarne po wszczęciu procedury Niebieska Karta zobowiązane są do podjęcia oddziaływań na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa osobom, co do których istnieje podejrzenie, że doświadczyły przemocy. Badania ankietowe przeprowadzone w 2021 r. pozwalają sądzić, iż podobnie jak to było w latach 2018-2021, członkowie zespołów najczęściej:

- prowadzą pracę socjalną, w tym cykliczne wizyty w środowisku,
- wskazują możliwości skorzystania z pomocy psychologicznej, prawnej oraz poradnictwa medycznego, zawodowego i rodzinnego,
- wprowadzają systematyczne wizyty policji sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- informują osoby, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, że znęcanie się fizyczne i psychiczne jest przestępstwem i przedstawiają aspekty odpowiedzialności karnej,
- informują osoby podejrzane o stosowanie przemocy w rodzinie o konsekwencjach prawnych wynikających ze stosowania przemocy,
- motywują osoby podejrzane o stosowanie przemocy do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym,
- informują o możliwościach prawnych dotyczących zobowiązania osoby podejrzanej o stosowanie przemocy w rodzinie do poddania się leczeniu odwykowemu,
- kierują osoby podejrzane o stosowanie przemocy do punktu konsultacyjnego, grupy terapeutycznej czy samopomocowej, dla osób uzależnionych.

Żaden z zespołów interdyscyplinarnych działających na terenie powiatu piotrkowskiego w latach 2018-2021 (I kwartał 2021 r.) nie podjął działań polegających na skierowaniu osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, do placówki dla ofiar przemocy lub do mieszkania chronionego. Ma to związek m.in. ze zmianą przepisów prawnych pozwalających policji wydać nakaz opuszczenia mieszkania osobie podejrzewanej o stosowanie przemocy w rodzinie. Należy zaznaczyć również, iż obecnie znaczna część oddziaływań przekierowana jest na osoby stosujące przemoc (wizyty policji w miejscu zamieszkania rodziny, wydanie nakazu opuszczenia miejsca zamieszkania, wydanie zakazu zbliżania się), a nie – jak to było jeszcze kilka lub kilkanaście lat temu – skupianie się na ofierze przemocy.

Biorąc pod uwagę zjawisko przemocy w rodzinie, należy uwzględnić również szczególną grupę ofiar, jaką są dzieci. Ze względu na swą niedojrzałość i bezbronność są one najbardziej narażone na negatywne skutki przemocy. Dziecko żyjące w stanie ciągłego zagrożenia pozbawione jest poczucia bezpieczeństwa, miłości i zaufania. Psychologiczna presja i ciągłe napięcie może stać się przyczyną wielu chorób psychosomatycznych, problemów z jedzeniem, snaniem, moczeniem nocnym, trudnościami w nauce itp. Dzieci doświadczające różnych form przemocy często wymagają pomocy psychologicznej i/lub psychiatrycznej.

3.2. REALIZACJA GMINNYCH PROGRAMÓW PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

Jednym z zadań własnych gminy określonych przepisami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jest opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Jak wynika z przeprowadzonych badań, program ten jest opracowany i realizowany na terenie wszystkich 11 gmin powiatu piotrkowskiego, co może przyczynić się do zwiększenia skuteczności oddziaływań w tym zakresie.

Wśród zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie nałożonych na instytucje samorządowe szczególny nacisk jest kładziony na oddziaływania profilaktyczne. Liczbę gmin zaangażowanych w realizację profilaktyki przemocy w rodzinie pokazuje tabela nr 6. Profilaktyka w gminach najczęściej wiąże się z dystrybucją plakatów, ulotek i informatorów. Tylko jedna gmina powiatu piotrkowskiego realizuje oddziaływania profilaktyczne za pośrednictwem lokalnych mediów.

Tabela nr 6. Liczba gmin realizujących zadania z zakresu profilaktyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Rodzaj oddziaływań profilaktycznych	Liczba gmin prowadzących tego rodzaju oddziaływanie	Liczba gmin nieprowadzących tego rodzaju oddziaływanie
Plakaty	7	4
Ulotki	10	1
Informatory	7	4
Warsztaty umiejętności wychowawczych dla rodziców	2	9
Artykuły w prasie	1	10
Spoty reklamowe	0	11
Inne - działania profilaktyczne dla uczniów organizowane przez GKRPA w Woli Krzysztoporskiej	1	10

Źródło: Dane statystyczne Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Piotrkowskiego

Aby profilaktyka była skuteczna powinna rozpoczynać się jak najwcześniej i dotyczyć jak największych grup odbiorców. Przy tworzeniu kompleksowych strategii przeciwdziałania przemocy w rodzinie należy coraz większy nacisk kłaść na edukację rodziców, mającą na celu wzmocnienie ich umiejętności i kompetencji wychowawczych, a tym samym zapobiegać krzywdzeniu dzieci i przenoszeniu agresji z pokolenia na pokolenie. Tylko dwie gminy uwzględniają tego typu działanie w realizowanych przez siebie zadaniach z zakresu profilaktyki przemocy (Wolbórz i Łęki Szlacheckie). Natomiast w Gminie Wola Krzysztoporska realizowane są działania profilaktyczne dla uczniów szkół podstawowych. Niestety w jednej z gmin (Czarnocin) nie są prowadzone żadne oddziaływania w zakresie profilaktyki przemocy.

4. ANALIZA DOSTĘPNOŚCI POMOCY SPECJALISTYCZNEJ DLA RODZIN DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ

Osobą dotkniętą przemocą w rodzinie może być każdy, a w szczególności współmałżonkowie, partnerzy w związkach nieformalnych, dzieci, osoby starsze oraz osoby niepełnosprawne. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada na wszystkie szczeble samorządu terytorialnego zadania mające na celu budowę spójnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie kraju. Zgodnie z wytycznymi zawartymi w ustawie, osobie dotkniętej przemocą w rodzinie udziela się bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie:

- poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego,
- wsparcia i interwencji w kryzysach,
- ochrony przed dalszym krzywdzeniem poprzez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc w rodzinie korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakaz kontaktów i zbliżania się do osoby pokrzywdzonej,
- zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie,
- zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, która nie ma tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie ze sprawcą przemocy lokalu, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

4.1. DOSTĘPNOŚĆ DO PORADNICTWA MEDYCZNEGO NA TERENIE POWIATU PIOTRKOWSKIEGO

Ofiary przemocy w rodzinie zawsze wymagają życzliwego, profesjonalnego wsparcia i pomocy. Najpierw należy zwrócić uwagę na realne zagrożenia zdrowia i/lub życia, stan emocjonalny ofiary oraz jej gotowość do współpracy. Pracownicy służb pomocowych często informują ofiary o konieczności pomocy specjalistycznej dla członków ich rodzin.

W powiecie piotrkowskim poradnictwo medyczne realizowane jest w ramach usług Narodowego Funduszu Zdrowia za pośrednictwem Powiatowego Zespołu Opieki Zdrowotnej, w ramach którego funkcjonuje szpital w Piotrkowie Trybunalskim przy ulicy Roosevelta 3 oraz 14 Poradni POZ, w tym 5 na terenie miasta Piotrkowa Trybunalskiego i 9 w gminach Powiatu Piotrkowskiego.

Podstawowa pomoc medyczna w sytuacji doświadczania przemocy w rodzinie może polegać na wykonaniu badania podstawowego i wypełnieniu odpowiedniego druku **zaświadczenia o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie**. Zaświadczenie to jest rozwiązaniem wprowadzonym na podstawie zmiany ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz rozporządzenia wykonawczego z dnia 22 października 2010 r. Zaświadczenie ma obowiązek wystawić każdy lekarz, np. pełniący dyżur na SOR, czy pracujący w szpitalu, pełniący ostry

dyżur. Należy podkreślić, że **uzyskanie takiego zaświadczenia jest zawsze bezpłatne**. Ważne jest także, że lekarz **nie może odmówić** wystawienia takiego zaświadczenia. Lekarz powinien dokonać badania osoby pokrzywdzonej i w zaświadczeniu opisać wszelkie widoczne obrażenia oraz ich szczegółowy wygląd:

- rodzaj (rana kłuta, cięta, szarpana, darta, tłuczona, otarcie naskórka itp.),
- kolor (szczególnie przy podbiegnięciach krwawych),
- wielkość (w milimetrach lub centymetrach), a przy ranach także głębokość, obecność ciał obcych itp.

Zaświadczenie o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie nie jest obdukcją lekarską. Jest ono jedynie dowodem na to, jakie obrażenia lekarz wystawiający zaświadczenie stwierdził u pokrzywdzonego. Nie jest to dowód w zakresie przyczyn i mechanizmu powstania obrażeń. Tylko biegły sądowy z zakresu medycyny sądowej może to stwierdzić w wydanej na tę okoliczność opinii, która jest właśnie obdukcją lekarską. Po wszczęciu postępowania przygotowawczego opinia jest wydawana na zlecenie prokuratury a jej koszt pokrywa Skarb Państwa. Biegły wypowiada się w niej, jakich obrażeń doznał pokrzywdzony, jaki był mechanizm zadania urazów, wnioskuje co do narzędzi, jakie zostały użyte, wypowiada się czy mogły one powstać w sposób, jaki podaje pokrzywdzony oraz co do czasu ich powstania (przewidywanego). Niestety obdukcja lekarska jest nierzadko sporządzana wiele dni po akcie przemocy domowej. Wiele obrażeń, które zostały udokumentowane podczas udzielania pokrzywdzonemu pierwszej pomocy, zdążyło się już wygoić. Dlatego tak ważne jest uprzednie wykonanie przez ofiarę przemocy badania lekarskiego i uzyskanie bezpłatnego zaświadczenia, które potem składane jest do akt postępowania i także biegły na jego podstawie opisuje obrażenia i dokonuje wnioskowania na temat aktu przemocy. Nadal jednak nie wszyscy lekarze mają tego świadomość i stosują się do tego obowiązku.

Doświadczanie przemocy wiąże się zawsze z bardzo poważnymi konsekwencjami psychospołecznymi, które często wymagają leczenia psychiatrycznego. Niestety wśród lekarzy specjalistów brakuje psychiatrów.

Osoby dorosłe z terenu Powiatu Piotrkowskiego mogą skorzystać z bezpłatnego poradnictwa i leczenia psychiatrycznego w Poradni Zdrowia Psychicznego w Piotrkowie Trybunalskim przy ulicy Wolborskiej 76 oraz w NZOZ Przychodni Lekarsko-Rehabilitacyjnej Roka przy Alei 3 Maja 2. Niestety w obu poradniach nie ma możliwości uzyskania porady w trybie interwencyjnym. W czerwcu 2021 r. czas oczekiwania na pierwszą wizytę u psychiatry w Poradni Zdrowia Psychicznego wynosił około 6 miesięcy. Można tam też uzyskać bezpłatną pomoc psychologiczną, jednak na pierwszą wizytę trzeba czekać około 3 miesięcy. Niestety w powiecie piotrkowskim w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia nie ma możliwości skorzystania z wizyty u psychiatry dziecięcego. Istnieje możliwość umówienia wizyty prywatnej, na którą trzeba oczekiwać około 2 miesięcy. Rodziny, których nie stać na taki wydatek, mogą ubiegać się o środki z pomocy społecznej na leczenie specjalistyczne. Takie działanie jednak zawsze wymaga dodatkowego czasu i wysiłku, dlatego ofiary przemocy zwykle go nie podejmują.

Biorąc pod uwagę dane sprzed kilku lat, czas oczekiwania osoby dorosłej do psychiatry wydłużył się o około 2 miesiące, natomiast zabrakło możliwości bezpłatnej konsultacji z psychiatrą dziecięcym, która istniała jeszcze do 2019 r.

Poradnictwo psychiatryczne w odniesieniu do osób doświadczających przemocy ma szczególne znaczenie. Jest to grupa narażona na występowanie szeregu zaburzeń psychicznych będących konsekwencją doświadczeń związanych z przemocą, w tym zaburzeń lękowych, depresyjnych, czy zespołu stresu pourazowego (PTSD). Hospitalizacja nie zawsze jest możliwa, szczególnie w grupie kobiet – matek mających pod opieką małe dzieci.

4.2. DOSTĘPNOŚĆ DO PORADNICTWA PSYCHOLOGICZNEGO NA TERENIE POWIATU PIOTRKOWSKIEGO

Choć rola psychologa jest coraz bardziej powszechna i doceniana, nadal nie w każdej gminie mieszkańcy mogą bezpłatnie skorzystać z poradnictwa psychologicznego. Zgodnie z informacjami zawartymi w tabeli nr 7 w gminach Aleksandrów, Sulejów i Grabica nie ma możliwości umówienia się na taką wizytę. W pozostałych gminach dostępność jest ograniczona, gdyż jest to zazwyczaj kilka godzin w miesiącu.

Tabela nr 7. Dostępność poradnictwa psychologicznego dla osób będących w kryzysie w poszczególnych gminach z terenu powiatu piotrkowskiego.

GMINA	PONIEDZIAŁEK	WTOREK	ŚRODA	CZWARTEK	PIĄTEK	SOBOTA	NIEDZIELA
Aleksandrów	brak						
Czarnocin		11.00 - 15.00				---	---
Gorzkwice	3 godz. w miesiącu (zgodnie z harmonogramem GOPS)					---	---
Grabica	brak						
Łęki Szlacheckie		12.00- 16.00				---	---
Moszczenica				pierwszy czwartek miesiąca 8.00 -15.00		---	---
Ręczno	4 godziny w miesiącu (zgodnie z harmonogramem GOPS)					---	---
Rozprza				13.30-17.30		---	---
Sulejów	brak						
Wola Krzysz				co drugi czwartek miesiąca 16.00-19.00		---	---
Wolbórz		17.00 - 20.00		15.00 - 19.00		---	---
PCPR w Piotrkowie Tryb.	7.30 - 18.00	7.30 - 15.30	7.30 - 18.00	7.30 - 15.30	7.30 - 15.30	---	---

Źródło: Dane statystyczne otrzymane z ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu piotrkowskiego

Z powyższych danych można wysunąć wniosek, że problemem jest brak możliwości uzyskania specjalistycznej pomocy psychologicznej w czasie, kiedy najczęściej dochodzi do aktów przemocy w rodzinie, tj. w godzinach wieczornych, nocnych i w weekendy. Ograniczony jest także zakres dostępnej pomocy, szczególnie w postaci indywidualnej terapii psychologicznej, terapii rodzinnej, czy grup wsparcia.

Ze zjawiskiem przemocy w rodzinie bardzo często związany jest problem uzależnienia od alkoholu. Jak podają różne źródła i statystyki udział przemocy dokonywanej pod wpływem alkoholu waha się od 60% do 96% ujawnionych przypadków przemocy w rodzinie.² Dlatego tak ważne jest, aby terapia leczenia uzależnienia i współuzależnienia była bezpłatna i łatwo dostępna. Poniższa tabela przedstawia mapę dostępności tego rodzaju specjalistycznej pomocy.

Tabela nr 8. Dostępność terapii uzależnień dla mieszkańców poszczególnych gmin z terenu powiatu piotrkowskiego.

GMINA	PONIEDZIAŁEK	WTOREK	ŚRODA	CZWARTEK	PIĄTEK	SOBOTA	NIEDZIELA
Aleksandrów					13.00 - 16.00 co drugi piątek		
Czarnocin	brak						
Gorzkowice	brak						
Grabica				17.00 - 20.00 (2x w m-cu)			
Łęki Szlacheckie	11.45 - 14.45 (raz w m-cu)			17.15 - 20.15 (raz w m-cu)			
Moszczenica				14.00 - 17.00			
Ręczno	brak						
Rozprza	brak						
Sulejów	17.00 - 21.00				17.00 - 20.00		
Wola Krzysz.	15.00 - 18.00			10.00 - 12.00			
Wolbórz	brak						
PCPR w Piotrkowie Tryb.	brak						

Źródło: Dane statystyczne otrzymane z ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu piotrkowskiego

W 5 spośród 11 gmin naszego powiatu nie ma możliwości skorzystania z ww. rodzaju terapii. Najlepiej sytuacja wygląda w gminach: Sulejów i Wola Krzysztoporska. Mieszkańcy tych gmin mogą korzystać z terapii leczenia uzależnień i współuzależnień przez dwa dni w tygodniu, zarówno w godzinach popołudniowych jak i popołudniowych.

Należy zaznaczyć również, iż od sierpnia 2020 r. nie funkcjonuje w Piotrkowie Trybunalskim Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień przy PCMD, która znajdowała się przy ul. Armii Krajowej 11. Była tam prowadzona terapia zarówno indywidualna, jak i grupowa. Jest to duże ograniczenie pomocy dla osób uzależnionych i współuzależnionych, które często czują opór, wstyd, a nawet lęk związany z uczestnictwem w terapii w miejscu swego zamieszkania.

² Sasal H.D. „Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie” wyd. Wydawnictwo Edukacyjne PARPA, Warszawa 2006 r. s. 105.

Poradnictwo socjalne dla osób doświadczających przemocy odbywa się za pośrednictwem ośrodków pomocy społecznej w 11 gminach funkcjonujących na terenie powiatu, zaś zawodowe – za pośrednictwem Powiatowego Urzędu Pracy w Piotrkowie Trybunalskim przy ulicy Dmowskiego 27.

4.3. INTERWENCJA KRYZYSOWA W POWIECIE PIOTRKOWSKIM

Interwencja kryzysowa jest działaniem zmierzającym do odzyskania przez osobą dotkniętą kryzysem zdolności do jego samodzielnego pokonania.

W powiecie piotrkowskim działania z zakresu interwencji kryzysowej realizują ośrodki pomocy społecznej oraz Punkt Interwencji Kryzysowej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Piotrkowie Trybunalskim przy Alei 3 Maja 33. W ramach działalności PIK świadczona jest pomoc w formie pomocy psychologicznej, prawnej i socjalnej. Poradnictwo specjalistyczne świadczone jest z reguły w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, jednak w sytuacjach nagłych (np. wypadek drogowy, samobójstwo) lub kiedy osoba/rodzina nie jest w stanie dotrzeć do PCPR, pomoc świadczona jest w miejscu zamieszkania osoby potrzebującej. Do specjalistów można się zapisać telefonicznie lub osobiście w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. W sytuacjach kryzysowych pomoc udzielana jest w danym momencie, bez konieczności wcześniejszego umówienia.

Informacja o możliwości skorzystania z usług PIK została przekazana do wszystkich gmin powiatu piotrkowskiego. Przy realizacji zadań specjaliści wielokrotnie współpracowali m.in. z policją, ośrodkami pomocy społecznej, sądem opiekuńczym, czy pedagogami szkolnymi.

Osoby zgłaszające się do Punktu Interwencji Kryzysowej w Piotrkowie Trybunalskim oczekiwały wsparcia w szczególności w sprawach:

- przemocy domowej,
- rozvodu, separacji,
- uzależnienia od alkoholu, Internetu,
- problemów opiekuńczo-wychowawczych,
- problemów emocjonalnych.

Tabela nr. Liczba wszystkich konsultacji specjalistów Punktu Interwencji Kryzysowej

SPECJALISTA	2018	2019	2020	2021
Psycholog	394	470	311	582
Prawnik	136	134	27	56
Pracownik socjalny	2	5	2	3
Suma	532	609	340	641

Źródło: Dane statystyczne otrzymane z ośrodków pomocy społecznej z terenu powiatu piotrkowskiego

Liczba porad udzielanych przez specjalistów zatrudnionych w Punkcie Interwencji Kryzysowej pokazuje, że istnieje potrzeba udzielania ww. wsparcia. Osoby doświadczające przemocy w trudnej dla siebie sytuacji potrzebują wsparcia, aby wzmocnić swoje kompetencje i lepiej radzić sobie w codziennym życiu.

4.4. POMOC W ZAKRESIE OCHRONY PRZED DALSZYM KRZYWDZENIEM

W dniu 30 listopada 2020 r. weszła w życie ustawa z dnia 30 kwietnia 2020 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020 r. poz. 956), potocznie zwana „ustawą antyprzemocową”, nowelizująca w szczególności ustawę o Policji oraz ustawę o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych. Znowelizowane przepisy wprowadziły do porządku prawnego kompleksowe rozwiązania dotyczące szybkiego izolowania osoby dotkniętej przemocą od osoby stosującej przemoc w sytuacjach, gdy stwarza ona zagrożenie dla życia lub zdrowia domowników. Mianowicie przyznały funkcjonariuszom policji i Żandarmerii Wojskowej uprawnienia do wydawania wobec sprawcy przemocy nakazu opuszczenia zajmowanego wspólnie z ofiarą mieszkania i zakazu zbliżania się do jej bezpośredniego otoczenia. Nakaz i zakaz mogą być stosowane łącznie i są natychmiast wykonalne. Po wydaniu nakazu opuszczenia mieszkania, sprawca ma obowiązek pozostawienia w mieszkaniu wszystkich kluczy, może zabrać swoje rzeczy i bez względu na to, czy ma się dokąd udać, musi opuścić mieszkanie. Policja ma obowiązek trzykrotnego sprawdzenia, czy sprawca do wydanego nakazu lub zakazu się stosuje. Jeśli okaże się, że sprawca go lekceważy, policja może zastosować wobec niego karę aresztu, ograniczenia wolności lub karę grzywny.

Wydany nakaz lub zakaz obowiązuje przez 14 dni, jednak na wniosek osoby dotkniętej przemocą sąd może przedłużyć ten okres. Znowelizowana treść Kodeksu postępowania cywilnego przewiduje usprawnienie przebiegu postępowania sądowego, które powinno zakończyć się w ciągu jednego miesiąca od dnia złożenia wniosku.

Nowe przepisy wypełniły lukę w polskim systemie prawnym w zakresie zwalczania przemocy domowej. Ważny jest również aspekt psychologiczny ww. zmiany, gdyż powoduje przeniesienie ciężaru odpowiedzialności z osoby doświadczającej przemocy na osobę stosującą przemoc.

W sytuacjach, w których zagrożone jest bezpieczeństwo członków rodziny doświadczających przemocy, a zastosowany nakaz opuszczenia mieszkania i zakaz zbliżania się sprawcy do ofiary jest niewystarczający, możliwe jest również prawo do uzyskania bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie. W powiecie piotrkowskim nie istnieje tego typu placówka. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2018-2021 zakładał utworzenie Całodobowego Ośrodka Wsparcia, jednak brak środków finansowych w budżecie Powiatu oraz poszczególnych gmin, a także niejednolity stosunek przedstawicieli gmin do tego przedsięwzięcia uniemożliwiło jego realizację. Biorąc pod uwagę ww. okoliczności oraz korzystną dla ofiar przemocy zmianę przepisów prawnych, odstąpiono od realizacji tworzenia Całodobowego Ośrodka Wsparcia

na terenie powiatu piotrkowskiego. W województwie łódzkim jedyny tego rodzaju specjalistyczny ośrodek znajduje się w Łodzi przy ulicy Franciszkańskiej 85.

Długofalowe i kompleksowe rozwiązania problemu przemocy w rodzinie niejednokrotnie wymagają pomocy w uzyskaniu mieszkania socjalnego. Zadanie to leży głównie w gestii gmin, wiadomo jednak, że na terenie gmin powiatu piotrkowskiego brakuje lokali socjalnych.

Podsumowując powyższe informacje dotyczące zakresu pomocy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie na terenie powiatu piotrkowskiego, można sformułować następujące wnioski:

- brak dostępu dla osób doświadczających przemocy do kompleksowego, całodobowego poradnictwa specjalistycznego i wsparcia,
- brak możliwości zapewnienia osobom doświadczającym przemocy schronienia oraz trudności w uzyskaniu mieszkania socjalnego,
- brak instytucji, która mogłaby koordynować w sposób ciągły (całodobowy) i efektywny działania wszystkich służb zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

5. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI POWIATOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE, SZKOLE I ŚRODOWISKU LOKALNYM W LATACH 2018-2021

Program Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, Szkole i Środowisku Lokalnym w Powiecie Piotrkowskim obowiązujący w latach 2018-2021 został wprowadzony uchwałą Nr XXXVIII/325/18 Rady Powiatu w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 31 stycznia 2018 roku. Sprawozdanie z jego realizacji w poszczególnych latach jego obowiązywania przedstawione jest poniżej.

2018 rok

Lp	Nazwa zadania	Działanie	Wskaźnik	Realna wartość wskaźnika	Realizacja
1.	Podnoszenie poziomu wiedzy społeczeństwa oraz uwrażliwienie na problem przemocy	Rzeczposzechnianie materiałów informacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie (plakaty, ulotki itp.)	Liczba przekazanych materiałów informacyjnych	1	Materiały informacyjne na temat zjawiska przemocy w rodzinie, tj. plakaty, ulotki, informatory, zakładki rozpowszechniane są na bieżąco przez pracowników PCPR przy okazji wizyt w OPS-ach, szkołach itp.
		Przeprowadzenie kampanii informacyjnej na rzecz przeciwdziałania przemocy lub włączenie się do obchodów ogólnopolskich	Liczba kampanii		
2.	Zapobieganie negatywnym wzorcom społecz., rozwijanie kompetencji rodzic. oraz promowanie postaw wolnych od przemocy	Zlecenie przeprowadzenia szkolenia w ramach profilaktyki przemocy dla rodziców, dzieci i osób pracujących z rodzinami, w których występuje przemoc	Liczba zorganizowanych szkoleń	---	W 2018 roku nie odbyło się szkolenie z powodu długotrwałej nieobecności pracownika odpowiedzialnego za realizację zadania
3.	Zwiększenie skuteczności działań na rzecz pomocy osobom doświadczającym pomocy poprzez rozwój współpracy instytucjonalnej	Współpraca z instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy z terenu powiatu piotrkowskiego	Liczba spotkań, konsultacji, wspólnych przedsięwzięć	---	W 2018 roku nie odbyło się spotkanie Stałej Grupy Roboczej z powodu długotrwałej nieobecności pracownika odpowiedzialnego za realizację zadania
4.	Zwiększenie dostępności i różnorodności oferty pomocowej dla ofiar przemocy	Pomoc specjalistyczna w postaci poradnictwa: psychologicznego, prawnego i socjalnego	Liczba udzielonych porad psychologicznych, prawnych i socjalnych	532	W 2018 r. udzielono 394 porad psychologicznych, 136 porad prawnych i 2 porady socjalne
5.	Podnoszenie kwalifikacji osób zatrudnionych w obszarze przeciwdziałania przemocy	Udział w specjalistycznych szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy, pracy z osobą doznającą przemocy i stosującą przemoc	Liczba odbytych szkoleń	1	W październiku 2018 r. jeden pracownik PIK uczestniczył w 3-dniowym szkoleniu na temat wsparcia ofiar handlu ludźmi
6.	Zapewnienie dostępu do programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy	Organizacja i koordynacja realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc	Liczba osób biorących udział \w programie korekcyjno-edukacyjnym	3	Program w 2018 r. zorganizowany był od lipca do listopada przez PCPR przy współpracy z Panią Anetą Markiewicz. Wzięło w nim udział 3 mężczyzn

2019 rok

Lp	Nazwa zadania	Działanie	Wskaźnik	Realna wartość wskaźnika	Realizacja
1.	Podnoszenie poziomu wiedzy społeczeństwa oraz uwrażliwienie na problem przemocy	Rozpowszechnianie materiałów informacyj.	Liczba przekazanych materiałów inf.	3	Materiały informacyjne na temat zjawiska przemocy rozpowszechniane są na bieżąco przez pracowników PCPR przy okazji wizyt w OPS-ach, szkołach itp.
		Przeprowadzenie kampanii informacyjnej lub włączenie się do obchodów ogólnopolskich	Liczba kampanii	1	
2.	Zapobieganie negatywnym wzorcom społęcz., rozwijanie kompetencji rodzicielskich, promowanie postaw wolnych od przemocy	Zlecenie przeprowadzenia szkolenia w ramach profilaktyki przemocy dla rodziców, dzieci i osób pracujących z rodzinami, w kt.występuję zjawisko przemocy	Liczba zorganizowanych szkoleń	1	W 2019 r. zorganizowano szkolenie pt. „Przemoc rówieśnicza w szkole” dla pedagogów szkół podstaw. i średnich z terenu powiatu piotrkowskiego. Wzięło w nim udział 30 pedagogów
3.	Zwiększenie skuteczności działań na rzecz pomocy osobom doświadczającym przemocy poprzez rozwój współpracy instytucjonalnej	Współpraca z instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy z terenu powiatu piotrkowskiego	Liczba spotkań, konsultacji, wspólnych przedsięwzięć	1	28.06.2019 r. odbyły się warsztaty z budowania i usprawniania systemu przeciwdziałania przemocy oraz funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych. W spotkaniu uczestniczyli kierownicy GOPS/MOPS oraz przewodniczący zespołów interdyscyplinarnych
4.	Zwiększenie dostępności i różnorodności oferty pomocowej dla ofiar przemocy	Pomoc specjalistyczna w postaci poradnictwa: psychologicznego, prawnego, socjalnego	Liczba udzielonych porad psychologicznych, prawnych i socjalnych	609	W 2019 r. udzielono 470 porad psychologicznych, 134 porady prawne i 5 porad socjalnych
5.	Utworzenie Całodobowego Powiatow. Ośrodka Wsparcia, jako instytucji koordynującej działania na rzecz osób w kryzysie oraz doświadczających przemocy w powiecie	Uruchomienie Całodobowego Ośrodka Wsparcia			Odstąpiono od realizacji zadania w związku z brakiem środków finansowych
6.	Zapewnienie dostępu do programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy	Organizacja i koordynacja realizacji programów korekcyjno-edukacyj. dla osób stosujących przemoc	Liczba osób biorących udział w programie korekcyjno-edukacyjnym	2	Program w 2019 r. organizowany był od lipca do listopada przez PCPR przy współpracy z Panią Anettą Markiewicz. Wzięło w nim udział 2 mężczyzn
7.	Podnoszenie kwalifikacji osób zatrudnionych w obszarze przeciwdziałania przemocy	Udział w specjalistycz. szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy, praca z osobą doznającą przemocy i stosującą przemoc	Liczba odbytych szkoleń	4	W 2019 r. odbyły się 2 szkolenia specjalistyczne z zakresu przeciwdziałania przemocy. W obu uczestniczyli pracownik socjalny oraz psycholog

2020 rok

Lp	Nazwa zadania	Działanie	Wskaźnik	Realna wartość wskaźnika	Realizacja
1.	Podnoszenie poziomu wiedzy społeczeństwa oraz uwrażliwienie na problem przemocy	Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie (plakaty, ulotki itp.)	Liczba przekazanych materiałów informacyjnych		Materiały informacyjne na temat zjawiska przemocy w rodzinie, tj. plakaty, informatory, zakładki, ulotki rozpowszechniane są na bieżąco przez pracowników przy okazji wizyt w OPS-ach, szkołach itp.
		Przeprowadzenie kampanii informacyjnej na rzecz przeciwdziałania przemocy lub włączenie się do obchodów ogólnopolskich	Liczba kampanii		
2.	Zapobieganie negatywnym wzorcom społecz., rozwijanie kompetencji rodzicielskich oraz promowanie postaw wolnych od przemocy	Zlecenie przeprowadzenia szkolenia w ramach profilaktyki przemocy dla rodziców, dzieci i osób pracujących z rodzinami, w których występuje przemoc	Liczba zorganizowanych szkoleń	0	W 2020 r. nie zorganizowano szkolenia ze względu na pandemię COVID-19
3	Zwiększenie skuteczności działań na rzecz pomocy osobom doświadczającym przemocy poprzez rozwój współpracy instytuc.	Współpraca z instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy z terenu piotrkowskiego	Liczba spotkań, konsultacji, wspólnych przedsięwzięć	0	W 2020 r. nie odbyło się spotkanie Stałej Grupy Roboczej ze względu na pandemię COVID-19
4.	Zwiększenie dostępności i różnorodności oferty pomocowej dla ofiar przemocy	Pomoc specjalistyczna w postaci poradnictwa: psychologicznego, prawnego, socjalnego	Liczba porad psychologicznych, prawnych i socjalnych	337	W 2020 r. udzielono 311 porad psychologicznych, 24 porady prawne i 2 porady socjalne
5.	Utworzenie Całodobowego Powiatowego Ośrodka Wsparcia, jako instytucji koordynującej działania na rzecz osób w kryzysie oraz doświadczających przemocy w powiecie piotrkow.	Prowadzenie Całodobowego Ośrodka Wsparcia	Liczba osób korzystających ze wsparcia	0	Odstąpiono od realizacji zadania w związku z brakiem środków finansowych
6.	Zapewnienie dostępu do programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy	Organizacja i koordynacja realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc	Liczba osób biorących udział w programie korekcyjno-edukacyjnym	2	Program w 2020 r. organizowany był od lipca do listopada, przez PCPR przy współpracy z Panią Anetą Markiewicz. Wzięło w nim udział 2 mężczyzn
7.	Podnoszenie kwalifikacji osób zatrudnionych w obszarze przeciwdziałania przemocy	Udział w specjalistycznych szkoleniach i kursach z zakresu przeciwdziałania przemocy, pracy z osobą doznającą przemocy i stosującą przemoc	Liczba odbytych szkoleń	2	W 2020 r. w szkoleniu specjalistycznym z zakresu przeciwdziałania przemocy uczestniczyli pracownik socjalny oraz psycholog. Szkolenie przeprowadził pracownik Stowarzyszenia Macierz w Piotrkowie Tryb.

2021 rok

Lp	Nazwa zadania	Działanie	Wskaźnik	Realna wartość wskaźnika	Realizacja
1.	Podnoszenie poziomu wiedzy społeczeństwa oraz uwrażliwienie na problem przemocy w rodzinie	Rozpowszechnianie materiałów informacyj. na temat przemocy w rodzinie	Liczba przekazanych materiałów informacyjnych	3	Materiały informacyjne na temat przemocy w rodzinie, tj. plakaty, ulotki, informatory, zakładki, rozpowszechniane są na bieżąco przez pracowników PCPR przy okazji wizyt w OPS-ach, szkołach itp.
		Przeprowadzenie kampanii informacyjnej na rzecz przeciwdziałania przemocy lub włączenie się do obchodów ogólnopolskich	Liczba kampanii		
2.	Zapobieganie negatywnym wzorcom społecz., rozwijanie kompetencji rodzicielskich oraz promowanie postaw wolnych od przemocy	Zlecenie przeprowadzenia szkolenia w ramach profilaktyki przemocy dla rodziców, dzieci i osób pracujących z rodzinami, w których występuje zjawisko przemocy	Liczba zorganizowanych szkoleń	1	Dnia 03.12.2021 r. przeprowadzono szkolenie pt. „Jak rozpoznać przemoc wobec dziecka i na nią reagować? Obowiązki pedagoga szkolnego”, w którym udział wzięło 12 pedagogów z powiatu piotrkowskiego
3.	Zwiększenie skuteczności pomocy osobom doświadczaj. przemocy - rozwój współpracy instytuc.	Współpraca z instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy z terenu powiatu piotrkowskiego	Liczba spotkań, konsultacji, wspólnych przedsięwzięć	1	Dnia 26.10.2021 r. odbyło się szkolenie „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie - grupy robocze w praktyce”, w kt. udział wzięło 27 osób
4.	Zwiększenie dostępności i różnorodności oferty pomocowej dla ofiar przemocy	Pomoc specjalistyczna w postaci poradnictwa: psychologicznego, prawnego, socjalnego	Liczba udzielonych porad psychologicznych, prawnych i socjalnych	641	W 2021 r. udzielono 581 porad psychologicznych, 56 porad prawnych i 3 porady socjalne
5.	Utworzenie Całodobowego Powiatowego Ośrodka Wsparcia, jako instytucji koordynującej działania na rzecz osób w kryzysie oraz doświadczających przemocy w rodzinie	Prowadzenie Całodobowego Ośrodka Wsparcia	Liczba osób korzystających ze wsparcia	0	Odstąpiono od realizacji zadania w związku z brakiem środków finansowych
6.	Zapewnienie dostępu do programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy	Organizacja i koordynacja realizacji programów korekcyjno-edukacyj. dla osób stosujących przemoc	Liczba osób biorących udział w programie korekcyjno-edukac.	0	W 2021 r. z powodu braku osób chętnych program korekcyjno-edukacyjny nie był realizowany
7.	Podnoszenie kwalifikacji osób zatrudnionych w obszarze przeciwdziałania przemocy	Udział w specjalistycznych szkoleniach i kursach	Liczba odbytych szkoleń	1	W 2021 r. jeden pracownik PIK uczestniczył w szkoleniu specjalistycznym z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
8.	Dokonanie diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie i środowisku lokalnym	Zebranie danych dot. przemocy na terenie powiatu	Liczba uzyskanych informacji	1	Przeprowadzono diagnozę zjawiska przemocy w celu m.in. przygotowania Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy na kolejne lata

6. WNIOSKI I KIERUNKI ODDZIAŁYWAŃ W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W POWIECIE PIOTRKOWSKIM

Diagnoza problemu przemocy w powiecie piotrkowskim dokonana w oparciu o zebrane dane i istniejącą wiedzę oraz doświadczenia z realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Piotrkowskim na lata 2018-2021 pozwala na sformułowanie następujących kierunków działań:

- konieczność kontynuacji działań z zakresu profilaktyki, edukacji i podnoszenia świadomości społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy, jego konsekwencji i uwarunkowań,
- podjęcie dalszych starań w kierunku utworzenia Całodobowego Ośrodka Wsparcia, jako instytucji koordynującej działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w powiecie piotrkowskim,
- podnoszenie poziomu i zakresu profesjonalnej pomocy dla osób doświadczających przemocy. Zwiększenie skuteczności oddziaływań w odniesieniu do osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc,
- zacieśnianie współpracy między instytucjami i organizacjami zobligowanymi do podejmowania działań w obszarze przeciwdziałania przemocy w celu podnoszenia skuteczności oddziaływań,
- monitorowanie zjawiska przemocy na terenie powiatu piotrkowskiego w celu efektywnego planowania dalszych działań w obszarze przeciwdziałania przemocy.

7. CELE I ZADANIA POWIATOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2022-2025

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Piotrkowskim na lata 2022 – 2025 jest czwartym dokumentem w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy opracowanym przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piotrkowie Trybunalskim i jest kontynuacją wcześniejszego Programu obowiązującego w latach 2018-2021.

Cele oraz zadania ujęte w Programie zostały określone na podstawie wytycznych zawartych w Krajowym oraz Wojewódzkim Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Ponadto odzwierciedlają zadania przypisane dla powiatu w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Celem głównym Programu jest ograniczenie występowania zjawiska przemocy w rodzinie wśród mieszkańców powiatu piotrkowskiego. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację poniższych **celów szczegółowych**:

1. Zapobieganie występowaniu przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości społecznej.
2. Podwyższenie jakości i skuteczności pomocy dla osób doświadczających przemocy.
3. Zmiana zachowań i postaw sprawców przemocy w rodzinie.
4. Monitorowanie zjawiska występowania przemocy w rodzinie.

Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oparty jest na:

- 1) poradnictwie specjalistycznym, w tym prawnym, psychologicznym, pedagogicznym, rodzinnym i socjalnym,
- 2) działalności Punktu Interwencji Kryzysowej,
- 3) pomocy terapeutycznej dla osób doznających przemocy i grupach wsparcia dla ofiar przemocy,
- 4) pomocy psychologicznej i pedagogicznej dla dzieci doznających przemocy w rodzinie,
- 5) pracy interdyscyplinarnych zespołów ds. przeciwdziałania przemocy domowej we wszystkich gminach powiatu,
- 6) realizacji programu korekcyjno - edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 7) ścisłej współpracy z różnymi instytucjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem ośrodków pomocy społecznej, sądu i policji.

Głównym elementem Programu na poziomie realizacji jest **harmonogram działań** – **załącznik nr 1 do Programu**, który uwzględnia cele szczegółowe oraz działania, jakie będą podejmowane w ramach zaplanowanych zadań, wskaźniki mierzące osiągnięcie zamierzonego celu, realizatorów Programu, instytucje współpracujące oraz koszt i termin realizacji poszczególnych zadań.

8. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Zakłada się, że niniejszy Program będzie finansowany w różnych formach, z wykorzystaniem wielu źródeł finansowania wskazanych na poziomie ogólnym z uwagi na ramowy charakter programu oraz konieczność corocznego planowania szczegółowego harmonogramu realizacji zadań w danym roku.

Część środków przeznaczona na realizację zadań samorządu szczebla powiatowego wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz na wspieranie organizacji pozarządowych będzie pochodziła z budżetu samorządu Powiatu oraz – jak zakładamy – partnerów uczestniczących w realizacji konkretnych przedsięwzięć. Program przewiduje m.in. zadania, które będą finansowane i współfinansowane przez gminy oraz instytucje funkcjonujące w ramach systemu przeciwdziałania przemocy. Źródłem finansowania może być również budżet państwa, z którego pochodzą środki przeznaczone na realizację zadań powiatów z zakresu administracji rządowej. Uwzględnia się również rzeczowe wkłady własne instytucji i organizacji zaangażowanych w realizację programu oraz możliwość tworzenia projektów finansowanych ze środków unijnych.

9. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Za monitorowanie Programu odpowiada Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Monitorowanie realizacji programu odbywać się będzie poprzez zbieranie kluczowych informacji wskazanych jako mierniki (wskaźniki) realizacji zadania i osiągnięcia zakładanego rezultatu. Na podstawie tych informacji opracowywane będą sprawozdania roczne z realizacji Programu, które w pierwszej kolejności przedkładane będą Zarządowi Powiatu, a następnie Radzie Powiatu Piotrkowskiego w postaci raportu z realizowanych działań – do końca I kwartału roku następnego.

Dla zbadania skuteczności Programu w trakcie jego realizacji oraz po jej zakończeniu przeprowadzona zostanie ewaluacja. Szersze spojrzenie na program oraz sposób jego wdrażania dokonane w drodze identyfikacji i oceny celów, sposobów realizacji, długofalowych efektów programu dostarczy wniosków co do skuteczności programu oraz ewentualnych potrzeb związanych z wzmocnieniem oddziaływania programu, usprawnienia procesów zarządzania czy modyfikacji lub zmian kierunków działań. Program zawiera w sobie cele, które są zróżnicowane pod kątem wskaźników ich realizacji. Głównym celem ewaluacji zatem będzie uzyskanie precyzyjnych informacji na temat stopnia osiągnięcia założonych celów, a w konsekwencji założonych rezultatów działań.

10. ZAKOŃCZENIE

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy realizowany konsekwentnie powinien stopniowo przyczyniać się do wzrostu świadomości na temat zjawiska przemocy zarówno wśród osób, które jej doświadczają lub stosują, ale także wśród ogółu społeczeństwa, zwiększając w ten sposób prawdopodobieństwo ujawnienia sytuacji przemocy w rodzinie i tym samym powinien przerywać błędne koło przemocy.

Nie sposób tego dokonać działając w izolacji. Bardzo ważne jest współdziałanie wszystkich instytucji lokalnych zaangażowanych w proces przeciwdziałania przemocy. Skuteczna wymiana informacji i interdyscyplinarne działanie może pomóc w stworzeniu prężnego, a przede wszystkim skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy. Dlatego tak ważne jest kontynuowanie dalszej ścisłej współpracy z każdą z gmin i wspólne podejmowanie działań na rzecz ochrony osób doznających przemocy w rodzinie.

Zakłada się, że zadania realizowane w ramach Programu doprowadzą do zwiększenia skuteczności pomocy i wsparcia osób i rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą poprzez:

1. Wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Podniesienie świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą, w tym:
 - a) udzielenie profesjonalnej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie i osobom stosującym przemoc w rodzinie,
 - b) zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej osobom i rodzinom doświadczającym przemocy, w tym zapewnienie miejsc w całodobowych placówkach udzielających pomocy.
4. Podniesienie jakości udzielanej pomocy, w tym:
 - a) podniesienie jakości usług świadczonych przez przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
 - b) zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.
5. Zacieśnienie systemu współpracy między instytucjami.

Załącznik nr 1
do Powiatowego Programu Przeciwdziałania
Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie w Powiecie Piotrkowskim
na lata 2022 – 2025

HARMONOGRAM DZIAŁAŃ
W RAMACH REALIZACJI POWIATOWEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE PIOTRKOWSKIM NA LATA 2022 – 2025

CEL SZCZEGÓŁOWY 1

Zapobieganie występowaniu przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości społecznej

Lp.	Nazwa zadania	Działanie	Wskaźnik	Realizator	Instytucja/organizacja współpracująca	Koszt realizacji w złotych	Termin realizacji
1.	Podnoszenie poziomu wiedzy społeczeństwa oraz uwrażliwienie na problem przemocy	Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie (np. informatory, plakaty, ulotki, zakładki)	Liczba przekazanych materiałów informacyjnych	PCPR	Wydział promocji Starostwa Powiatowego, urzędy gmin, ośrodki pomocy społecznej, szkoły, ośrodki zdrowia, GKRPA z terenu powiatu piotrkowskiego	W ramach zasobów własnych	Zadanie ciągłe
		Przeprowadzenie kampanii informacyjnej na rzecz przeciwdziałania przemocy lub włączenie się do obchodów ogólnopolskich np. 19 dni przeciwko przemocy	Liczba kampanii			1 800	Zadanie ciągłe
2.	Zapobieganie negatywnym wzorcom społecznym, rozwijanie kompetencji rodzicielskich oraz promowanie postaw wolnych od przemocy	Zlecenie przeprowadzenia szkolenia w ramach profilaktyki przemocy dla rodziców, dzieci i osób pracujących z rodzinami, w których występuje zjawisko przemocy	Liczba zorganizowanych szkoleń	PCPR	Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, przedszkola, szkoły, ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu piotrkowskiego	10 560	2022 rok
						10 560	2023 rok
						10 560	2024 rok
						10 560	2025 rok

CEL SZCZEGÓŁOWY 2

Podwyższenie jakości i skuteczności pomocy dla osób doświadczających przemocy

Lp.	Nazwa zadania	Działanie	Wskaźnik	Realizator	Instytucja/organizacja współpracująca	Koszt realizacji w złotych	Termin realizacji
1.	Zwiększenie skuteczności działań na rzecz pomocy osobom doświadczającym przemocy poprzez rozwój współpracy instytucjonalnej	Współpraca z instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy z terenu powiatu piotrkowskiego	Liczba spotkań, konsultacji, wspólnych przedsięwzięć	PCPR, PIK	Policja, sąd, prokuratura, służba kuratorska, ośrodki pomocy społecznej, zespoły interdyscyplinarne ośrodki zdrowia, GKRP z terenu powiatu piotrkowskiego	W ramach zasobów własnych	Zadanie ciągłe
2.	Zwiększenie dostępności i różnorodności oferty pomocowej dla ofiar przemocy	Pomoc specjalistyczna formie terapii i poradnictwa psychologicznego, prawnego i socjalnego	Liczba porad	PCPR, PIK	Ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu piotrkowskiego	31 300	2022 rok
						31 300	2023 rok
						31 300	2024 rok
						31 300	2025 rok
3.	Podnoszenie kwalifikacji osób zatrudnionych w obszarze przeciwdziałania przemocy	Udział w specjalistycznych szkoleniach i kursach z zakresu przeciwdziałania przemocy, pracy z osobą doznającą przemocy i stosującą przemoc	Liczba odbytych szkoleń	PCPR, PIK	RCPS w Łodzi, instytucje szkolące	1 000	2022 rok
						1 000	2023 rok
						1 000	2024 rok
						1 000	2025 rok

CEL SZCZEGÓŁOWY 3

Zwiększenie efektywności działań w odniesieniu do osób stosujących przemoc w rodzinie

Lp.	Nazwa zadania	Działanie	Wskaźnik	Realizator	Instytucja/organizacja współpracująca	Koszt realizacji w złotych	Termin realizacji
1.	Zapewnienie dostępu do programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy	Organizacja i koordynacja realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc	Liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych (planowana roczna liczba uczestników programu – 3)	PCPR	ŁUW, instytucje realizujące programy korekcyjno-edukacyjne, ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu piotrkowskiego	2 600	2022 rok
						2 600	2023 rok
						2 600	2024 rok
						2 600	2025 rok

CEL SZCZEGÓŁOWY 4

Monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie powiatu piotrkowskiego

Lp.	Nazwa zadania	Działanie	Wskaźnik	Realizator	Instytucja/organizacja współpracująca	Koszt realizacji w złotych	Termin realizacji
1.	Dokonanie diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie w środowisku lokalnym	Zebranie danych dotyczących przemocy na terenie powiatu piotrkowskiego	Liczba uzyskanych informacji	PCPR	Policja, sąd, prokuratura, służba kuratorska, ośrodki pomocy społecznej, szkoły, zespoły interdyscyplinarne, ośrodki zdrowia, GKRPA z terenu powiatu piotrkowskiego	w ramach zasobów własnych	I półrocze 2025 roku

